

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppel Alajos (Wollzeile 22)	
„Hansenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET“

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet“ előfizetői részesülnek.

A „Kelet“ kiadóhivatala.

Pest, 1872 febr. 3.

(A.) Mióta pártunk a képviselői mandatumnak öt évre leendő kiterjesztése ügyében megegyezett, az incompatibilitás kérdése is élénken foglalkoztatja a kormányt s általában politikai körünket. Eddig azon kérdést: minő állások egyeztethetők össze a képviselői megbízással, nálunk csak a szokás szabályozta. Minden képviselő, ki valamely hivatalra kinevezetett, lemondott képviselőségéről. Azonban, ha a választók akarták, újból bizalmukkal tisztelheték meg őt. Municipális hivatalok viselői még ezen korlátlásnak sem voltak alávetve s így tulaj-

donképeni incompatibilitás, azaz oly állás, mely föltétlenül össze nem egyeztethető a képviselőséggel — kivéve a bírói hivatalokat, melyekre az összeférhetlenséget az 1869-ki törvények mondották ki — tulajdonképen nem is létezett.

Most, hogy a képviselői mandatum időtartama jelentékenyen meghosszabbították, kétszeresen szükséges a képviselői állás függetlenségének megóvása tekintetéből a törvényhozás szentélyét oly elemek elől elzárni, melyekről más hivatalbeli állásaik folytán legalább föltehető, hogy olyan külső pressióknak és befolyásoknak lehetnek kitéve, melyek ezen képviselői tisztok függetlenségének tevékeny nyilvánításában gátolhatják. — Azonban nem mondhatni, hogy pártunknak oly tagjai nem lennének, kik az egész incompatibilitási mozgalmat elhamarkodottnak tekintik és a mai statusquo megváltoztatását veszélyesnek tartják. Állításuk indoklására azt szokták felhozni, hogy általában kevesen vagyunk, még kevesebbek szakfőriaik és politikai tehetségeink, úgy, hogy ezeknek a viszonyok kényszerítő parancsa folytán kell a képviselőségen kívül állami vagy törvényhatósági hivatalt is viselniük; az illetők hoznak áldozatot az országnak, ha kettős hivatalt, kettős terhet vesznek vállalkra s a közügy súlyosan megsínlelé, ha tehetséges főriaik tevékenysége elé törvény útján gát emelhetnének.

Mások azonban ezen érveket nem tartják eléggé fontosnak s az incompatibilitást a kormány és a municipális hivatalnokokra mindenesetre kiterjeszteni óhajtják. Nézetük támogatására felhozzák azon körülményt, hogy a képviselőnél a függetlenség erkölcsileg és anyagilag legalább is olyan fontos, mint a képesség s hogy ez utóbbi az első nélkül könnyen veszélyessé válhatik a közügyre. Nehéz ugyan a határt megvonni, hol kezdődik a hivatalnoknál a személyes függőség, de a

valószínűség mégis nyújt valami biztos alapot. Hogy azonban a miniszter és az államtitkár ezen korlátozások alá nem eshetnek, az a parlamenti kormányforma természetéből következik. A többi kormánytisztviselők azonban már beleesnek e határba s tőlök megkivánhatja az ország, hogy hivataluk vagy a képviselőség közt válasszanak és csak egyiknek szenteljék összes tevékenységüket.

A mily jogosult ezen okoskodás, úgy nem szabad tulhajtani, mint teszik azok, kik azt követelik, hogy a kormánnyal mindennemű összeköttetésben levő állás vagy foglalkozás a képviselőséggel összeegyeztethetetlennek nyilvánítsák. Ez túlló a célzon s az egész mozgalmat compromittálni és meghusítani képes. Van alkotmányos országban sok oly hivatalnok, melynek viselője semminemű befolyásnak alávetve nincs, melyet az illetők lelkiismeretesen betölthetnek a nélkül, hogy képviselői tisztok teljesítését korlátozná. Ezeket az incompatibilitási mozgalmak bevinni nem lenne más, mint az eszmét tulhajtani és megbuktatni.

A fentebbiekben csak jelzeni akartuk azon nézeteket, melyek e fontos s a Deákör által már kétszer megvitatott kérdés körül az értekezleten fölmerültek. Positiv javaslat még nem készült s így az ügy bírálatába bocsátkozunk ma nem lehet. Csak ha formulázott indítvány vagy határozat kerül ki az értekezletből, csak akkor lesz ideje a kérdéshez szólni.

Az akadémia Eötvös-ünnepélye.

(R.) Az akadémia febr. 2-án magához s az ünnepelthez méltóan ülte meg b. Eötvös József halálának évfordulóját.

A diszterem bejáratánál, a tudományos társulatok tagjai számára elrekesztett helyben, s szemben a hallgatósággal, mely a nagy terem, valamint mindhárom karzatát zsufolásig megtölté, a boldogultnak kitűnő eltalált életnagyságu arczképe volt föllállítva, melyet Szé-

cségtetvén magamat, hogy teljesen végeztem Mrs. Badgeryvel.

Más nap elküldtem butoraimat. Nincs a föld kerekességén kevésbé védett dolog, mint egy ház, melybe beköltözünk. Az ajtók folyton nyitva s állits bár cselédet, a mennyit épen tetszik, senki olyan igazi házörző nem képes lenni, mint az ajtó szárnya. A hurczolkodás zürzavara demoralisálja a legszilárdabb természetet s nincs a ház tetejétől aljáig egyetlen igazán megőrzött pont. Hogyan esett az invasio, hogyan vitetett ki a betörés: nem tudom; de annyi bizonyos és tény, hogy midőn butoraim benvoltak, a kikerülhetlen Mrs. Badgery szintén bentvolt velők.

Néhány igen szép metszvényem van, a régi mesterek képei után. Mrs. Badgery jelenlétének tudatára először akkor ébredtem, midőn Titian Venusát oda próbáltam fáz első társalgó kandalója fölé.

„Nem oda!“ szól a pihegő hang siránkozva. „Az ő képe függött ott. Oh, milyen egy képet — milyen rettenetes, rettenetes képet akaszt oda, hol az ő drága képe szokott állni!“

Magamon kívül fordultam meg. Ottállott, még mindig fátyolba burkolva, elmaradhatlan tábori széket czipelve. Mielőtt egy szót is birtam volna válaszolni — hat zöld kötényes horádár lépett bé, kredenczemmel s Mrs. Badgery azonnal eltűnt. Lábaik alá taposták-é, vagy pedig kitaszgálták-é az ajtót? Természetemnél fogva nem vagyok rossz szívű s így e kérdéseket intéztem magamhoz, egészen lecsillapodva, de nem sok idő telt belé, míg tévedé-

kely Bertalan mesterecete készített. Báró Eötvös e képen díszöltözetben, karddal és díszövel van feltüntetve, de a külső dísz annál nemesebben emeli ki gondolkodó arczának szépségét, s mély pillantásu szemeinek beszédességét. A festmény mellett, melynek kereteit fekete gyász-posztó vonta be, sűrű lomboszat által elválasztva, Eötvösnek nem kevésbé sikerült márvány mellszobrát láttuk föllállítva, egy barna márvány állványon. A tér jobb sarkában a szónokok asztalát fekete bársony szőnyeg borítá.

Már fél 11-kor élénk képet mutatott a terem, s 11-ig számos kitűnőség jelent meg a hallgatóság közt. Ott volt a miniszterek közül Bittó és Szilágyi (kik nem akadémiái tagok), számos képviselő s köztük a legújabb, gr. Karácsonyi Guido is, továbbá hg. Eszterházy Pál, gr. Apponyi Albert s számos notabilitás. A hölgyek közül a Wohl-nővérek az első sorban foglaltak helyet, ott ült egyszersmind br. Eötvös Loránd és egyik nővére, az elhunyt gyermekei, mellettük gr. Lónyay Menyhért. Magát, Eötvös özvegyét nem láttuk. A legdiszesebb hölgykoszoru díszíté azonban az oldalt lévő karzatokat.

Kevéssel 11 óra után léptek be az akadémia tagjai, köztük Pauler miniszter, Ipolyi, Horváth M. és Kovács püspökök; Majláth György, mint a főrendiház és Somssich Pál, mint az alsóház képviselője, továbbá utánok a Kisfaludy-társaság tagjai, a természettudományi és történelmi társulat, valamint Pestváros küldöttsége, élén a polgármesterrel, Hajnald érsek, Gorove István stb. Az asztalnál az akadémia elnöke, gr. Lónyay Menyhért, alelnöke Csengery Antal, s titkárai Arany János és Gyulay Pál foglaltak helyet, mindannyi magyar fekete díszöltözetben.

Néhány percz múlva gr. Lónyay üdvözlővén a megjelenteket, a fekete bársonyos asztalhoz ment, s általános figyelem közt olvasá nagy hatásu emlékbeszédét.

Az érdekes előadás után, mely zajos éljenekeket nyert, s mely körülbelül 3/4 órát vett igénybe, Szász Károly egy emelkedett hosszabb emlékkölteményt szavalá el Eötvös fölött, mely a jelenvoltakra a legmélyebb benyomást tette s általános tetszésben részesült, mit a perczekig tartott éljenezés is bizonyított.

Ekkor, a hatás legünnepélyesebb közvetlensége alatt, még egyszer állt föl gr. Lónyay s köszönetet mondva a nagy részvétért, fölslátá a másfél óráig tartott gyűlést, melyből min-

seim ténylegesen megnyerték a tagadó feleletet, maga Mrs. Badgery megjelenvén a mély bántat szótalan hallgatagságával, teljes sértetlenségében. A nap folytán lábamát összepufáltam, saját butoraimba belebotorkáztam; a kötényes emberek minden a csudát rámsuhanottak fel s lejártaukban — de Mrs. Badgery sértetlen maradt. Mindedig azt hívé, hogy ki van zárva a házból, melyben kísértett; ellenkezőleg: nyomban mögöttem piszegett. Mrs. Badgery emléket siratta, minden szobában, a legkevésbbé sem hagyva magát zavartatni, a behurczolkodás chaotikus zürzavara által. Nem vagyok bizonyos fölé, de azt hiszem, egy pléh szelenczében vajás szeleteket hozott magával s könyázott lakomáját ott költé el, a ház előtti kert valamelyik lugosában. Mondom, nem vagyok bizonyos fölé; de arra meg merek esküdni, hogy soha egészen meg nem szabadulok tőle — és tudom, hogy vesztetre az volt feltett szándéka, hogy ép oly jól megösmertessen Mr. Badgery kedvencz szójárásaival és szokásaival, mint a hogy ösmerem a magaméit. Bizonyára érdekelni fogja olvasóimat, ha tudatom velük, hogy izlésem, a kárpitokra nézve nem oly szabadelvűek, mint a Mr. Badgeryéi. és, hogy én megfoghatatlanul ragaszkodtam egy zófa odahelyezéséhez, melynek helyére Mr. Badgery, az ő idejében, egy karszéket tartott legillőbbnek. Nem mehettem sehová, nem nézhettem sehová, semmit sem tehettem, mondhattam ez egész nap, a nélkül, hogy nyakamra ne hoztam volna ezt az özvegy fátyolba burkolt kísértetet. Megkísértettem az udvarias ellenvetéseket, meg

A

„KELET“ TÁRCZÁJA.

Badgery asszony.

(Dickens „Household words“-ából.)

(Folytatás.)

„Ezt akarja ön hálósobának használni?“ kérdé a hang, az ajtón kívülről. „Ah ne, ah ne tegye azt! Azonnal távozzom, — de kérem, könyörgök, hagyja meg ez egyetlen szobát, hadd maradjon ez szent! Ne háljon ön itt! Ha csak lehetséges, ne háljon ön itt!“

Kinyitám az ablakot s fel-alátékngeték az utcán. Ha ott közel egy rendőrt láttam volna, bizonyára fölhívtam volna. De nem láttam egyet sem. Beesaptam hát az ablakot s figyelmeztettem Mrs. Badgeryt, az ajtón át, a lehető legkeményebb hangon, hogy ne elegyedjék házi ügyeimbe. „Igen is, ide szándéksom tenni ágyamat,“ mondám. „S mi több, itt is szándéksom hálni, sőt, a mi több, horkolni is!“ Ah hiszem, ez utóbbi tétel már csak elég kemény volt. De le is sujtotta Mrs. Badgeryt, abban a pillanatban, tökéletesen. Hallám, a mint a fátyol tömeg tovasuhogott az ajtótól; hallám, a mint a piszező zokogás halkal és méltóságosan alásiklott megint a lépcsőzeten.

Rövid vártatva én is lementem a földszintre. Vajjon Mrs. Badgery valóban elhagyta-é

az épületet? Betekinték az első társalgóba — üres. A hátsó terem — üres. Van-e még más szoba földszint? Van; egy hosszú terem, a folyosó végén. Ajtaja be volt téve. Ovatosan nyitám ki s bekukkanték. Egy halk sikoly s két tördelőző kéz fogadtak ott. Ott ült megint, tábori széken, megint épen a szobaközepén.

„Ah ne, ah ne tekintsen így ide be!“ sápitá Mrs. Badgery, kezeit tördelve. „Valamelyik más szobában el bírnám azt hordozni, de ebben a szobában nem! Minden áldott hétfőn itt adtam ki a ruhát mosóba. Ő igen kényves volt fehérneműjére; a mosónő soha sem tudta eléggé kikeményíteni neki gallérjait. Oh! hányszor, meg hányszor dugta be fejét ide, épen mint most ön; és mondá az ő kedves modorában: „több keményítőt!“ Ah mily tréfás volt mindig — mily igen igen tréfás, ebben a kedves kis hátsó-szobában!“

Nem szóltam egy szót sem. A helyzet már tul volt azon, hogy szólni birtam volna. Kinyitva tartám az ajtót, a kert felé néztem, végig a folyosón, mogorván várva, hogy Mrs. Badgery távozzék. Tervem sikerült. Fölkelt, sohajtott, fölvette a tábori széket, végig trapolt a folyosón, a küszöbön megállt s szólt magában: „Édes, drága hely!“ lement a lépcsőkö, végigdobogott a kavicsos úton s a végén, a kert ajtónál, eltűnt szemeimből.

„Meg ne merje próbálni, hogy még beereszsze,“ mondám a házfelügyelőnőnek. Meghajta magát és reszelt. A házból távozva teljesen meg valék elégedve magamtartásával e felettébb nehéz körülmények közt, aval ke-

denki komoly s ihletett hangulat közt távozott.

Az emlékünnepek voltaképpen csak este a színházban ért véget, a holott a nézőtér ki-világítása mellett díszes és nagy közönség előtt adatott Bötvs vigjátéka: „Eljen az egyenlőség!”

BELFÖLD.

Hunyadmegye, jan. 31. 1872.

A „M. Polgár” idei 7. 8. 9. 10. 17. 18 számaiban Hunyadmegyéből egész cikksorozatok jelentek meg megyei mozgalmak életünkről. Az említett két utóbbi számban Buda Imre ur által írva jelent meg egy közlemény, mely a lefolyt tisztviselői választásokat pártszempontból kívánja az olvasó közönség elé bocsátani. Szabadjon e becses lap hasábjain a cikkről ur engedelmevel azon állítást, mikép „Szilvássy László ur az alispáni candidatióba a baloldal által kívánt volna felléptetett” oda módosítanom, mikép azon párt, mely ohajtott volna Szilvássy László ur alispánságra leendő candidatusát, minden párt-színezet nélküli volt, voltak baloldaliak és jobboldaliak, sőt az utóbbiak — hová magam is tartozom — még tán tulnyomóbb számba; jól emlékezhetik cikkről ur, mikép ama gyűlés, melyen az alispáni szék bétöltése forgott szóban, és a melyen csaknem egyhangulag Szilvássy László ur személyét körül öszpontosultunk pártkülönbség nélkülinek volt hirdetve és nyilvánítva, mely alapul a feddhetlen jellemet, mocsoktalan multat és képességet tüzte ki: ne kívánjunk tehát pártkérdést csinálni ott, hol az nem létezett, s ne kívánjunk oly történelmi adatokat hagyni az utókorra, melyek tán részrehajlással alapulnak.

De szabadjon egyszersmind egy nyílt kérdést intéznem cikkről urhoz, mert hisz a fiatalság a jövő! Nem lenne-e szíves az utókorunk fennhagyni és nekünk tudomásunkra juttatni ama nagy tisztelet okát, melylyel Jordán Domokos ur személyét körülövedzi, mert eltekintve az 1848-ban tartott balászfalvi gyűléstől, magam a tiszteletet incompassibilisnek hittem az alig lefolyt bizottmányi tisztújító gyűlésen Makrai László ur ama mondásával „miután látom, hogy az alispánságra Szeredai Ignác és Jordán Domokos urak közt kell választani, én, pártom nevében, mint becsületes emberre Szeredaira szavazok” mondja csak cikkről ur eme tétel nem vet e homályt tisztelet tárgyra? Esmerjük Jordán Domokos urat, még mint főbíró, azt is tudjuk, hogy hivataláról leköszönt (a rossz világ ugyan azt mondja, hogy a vasuti vállalkozás jövedelme sebb volt a főbírósnál) de mi valódi okát nem tudjuk s ép ezért kérem cikkről urat, miután feltételezem, hogy tiszteletét biztos alapokra fekteti, szíveskedjék velünk tisztelet indokát tudatni, hogy mi is ama nagy tisztelet megtartsuk s azt az utókorra is átruháshassuk.

Egy jobboldali.

a durva szavakat, a megátalkodott hallgatást egyiknek sem volt a legesekélyebb hatása is reá. Mr. Badgery emlékezete volt a szilárd paizs, melylyel leghevesebb támadásaimat is visszaverte. Micsak a legutolsó butor darab benn nem volt, el nem tűnt szemem elől, sőt igazában még akkor sem hagyta el házamat.

Hat zöld kötényes emberem közül az egyik szépen kikíserte őt a hátsó kertajtón ép a mikor azt beszélte el cselédeknek, patkózó könyek közt, hogy mily érnyes szilárd sággal járt el Mr. Badgery a szolgálóval szemben, a széptevők dolgában. Csodálatra méltó zöld kötényesem hősiesen kivezette őt s becsukta utána az ajtót. Rögtön egy félkoronát adtam neki s ha valami baja lesz, kész vagyok egészen magamra vállalni a gondoskodást fő nélkül maradt családja jövő sorsa felől.

(Vége köv.)

Képek az emberi őstörténelemből.

Finály H. Lajostól.

(Folytatás.)

De hát a tudomány, a mai színvonalon, mit mond mind e mondákhöz?

A tudomány feladata első sorban kétségtelenül az, hogy összegyűjtve a lehető legtöbb határozott, bebizonyított és tényleges adatot, ez adatokból és azok alapján állítsa össze okszerű elmélkedéssel és helyes következtetéssel a maga rendszeres elméletét. Mint-hogy pedig a leggazdagabb adatgyűjtemény se lehet tökéletes, a folytonos láncolatot félbeszakasztó hézagokat hozzátételekkel — hy-

Déván, 1872. február 2-án.

Elvitázhatlan, hogy 5 év óta fennálló kormányzati ágaink közül az oktatásügyi az, mely működése által a jelen és főleg a jövő kor teljes előismerését kiérdemelte, s főleg mi hunyadmegyeiek, s ebben az eddig teljesen, minden művelődés eszközeit nélkülöző megyei központ, Déva, egyszerre a felvilágosodás, habár még csak szerény gyupontja lett, mert van jelenleg benne: állami tanítóképződe, özsze-szekötve gyakorló iskolával; van állami al-reáltanodánk, és Hunyadmegye honleányai, azok között fennkölt lelkű főispánné, buzgal-mából egy teljesen felszerelt leányiskolánk, melyben a rendes, művelt nevelőnőn kívül még 7 tanár naponta terjeszti a művelődés szikráját — már is látszó eredménnyel.

Jelen alkalommal azonban kiválólag az állam és a megye tetemes, önkéntes megadóz-tatása által létrejött állami al-reáltanodáról akarok szólni, annál is inkább, mivel sok, sok kicsinyhitűek léteztek és léteznek jelenleg is, kik nem jósltak ez intézetnek sikeres jö-vendő.

Én ezen tárgybán, mint érdekelt fél be-szélek, mert egy fiam az új reál-tanodában tanul, de másfelől egyáltalában nagyon, nagyon érdeklődöm fajunk művelődése iránt, tapasztalatból tudva mennyire állunk hátra, a nyugati külföld roppant előhaladásával szemben! s így különös érdekellem figyelem tanodánk ha-ladásait és működési irányát. Al-reáltanodánk három hónapja áll fenn, s a ki nem rösteli a dolog menetébe betekinteni, ezen oly rövid idősök alatt tett előhaladást bámulnia kell; azon rendet, tisztaságot, alaposágot, sőt mond-hatni a kiállításra nézve eleganciát, eddigi ta-nodáinknál teljesen nélkülözöttük s kíváncs-sal volna, hogyha sokan vennék maguknak azon kis, de hálálatos fáradságot Dévára jöttek alkalmával, ezen új intézetet meglátogatni.

Hogy pedig ezen aránylag oly rövid idő alatti — eredmény mutatható fel, kiválólag azon intézetben működő tanári erőnek köszön-hető, s gratulálhatunk az oktatásügyi minisz-teriumnak, de főleg magunk érdekeltének a három kitűnő tanár: Matusik, Téglás és Vigh urak választásán, s hogyha az oktatásügyér az ezután még kinevezendő tanár urakkal is ily sze-rencsés választást teend, teljes meggyőződésünk hogy ezen oly életbevágó intézet mihamarább teljes felvirágzásnak fog örvendeni s táplál azon remény, miszerint a 4 alsztály lefolyása előtt már szükségességét látandja a kormány annak, hogy a főreáltanodai osztályok is fel-állítassanak, annál is inkább, miután megyénk közbüszkalmával két év lefolyása alatt fel fog épülni az új monumentális reáltanoda, mert jelenleg még csak bérakot bírnak.

Egy érezhető, — de csakis a szakavatot-tak által érzett bajban szenved ezen intézet, a mi azonban nagyon érzékeny s eddig is csak a tanár urak vas akarataiban és buzgalmaiban törött meg, de a jövőben aligha maradhat ká-rozatos hatás nélkül, — értem az elemi osztályok hiányát; az az nincs honnan az alreáltanoda a kellő előképzettséggel bíró recrútatát nyerje. Né-

pothesisekkel — igyekszik kitölteni, e hozzá-vetésektől azt követelvén, hogy belőlök a rá-jok alapított tüneményeket természetesen, könnyen és okszerűen ki lehessen magyarázni. Ez utoun keletkezik az u. n. komoly vagy a mint mások mondják „száraz” tudomány.

De van a tudománynak még egy más, és nézetem szerint nem kevésbé fontos és érdekes feladata.

Ugyanis természetis következménye a fo-konkénti haladásnak, sőt tán még inkább szük-ségképp feltétele, hogy mielőtt valaki a tuda-mány akármely ágában vizsgálódáshoz, kuta-táshoz fog, előbb meg kell ismerkednie avval, a mit a felvett téren előtte mások már tettek. számba kell vennie a korábban tett vizsgálódá-sok eredményeit, és mielőtt az azokra épített elméletek valamelyikéről ítéletet mondana, kö-teles azt behátol és alapos kritika alá venni, hogy kimondandó ítéletét a tudomány köve-telésének megfelelően indokolhassa.

Az u. n. tapasztalati tudományokban e feladat nagyon könnyű. Mihelyt valamely tün-ményt nem lehet egy bizonyos felállított hypothesisból alaposan és tökéletesen megmagya-rázni, az illető hypothesis elvesztette minden igényét a valószínűsége, és mint haszonve-hetetlen bátran el lehet vetni, és helyébe más olyat keresni, mely a tudomány követelésének jobban felel meg. Ám ez utóbbi is csak addig fogja magát fentarthatni, míg a körébe tartozó ujonnan észlelt valamennyi tünemény megma-gyarázására elégséges; egyetlen egy ujonnan észlelt tünemény, a melynek tökéletes megfej-tésére nem nyújtja a kulcsot, okvetlenül meg-buktatja. Másképpen áll a dolog a történelmi tudományok terén.

A történelem-búvárnak rendelkezésére ál-

zetem szerint ezen bajon azzal lehetne segíteni, hogy az alreáltanodában egy előkészítő (Vor-beretungsklasse) osztály állíttassék fel. — Egész tisztelettel figyelmeztetem közoktatási miniszteriumunkat ezen hiányra.

Lázár Farkas.

A KELET magán-távirata.

Feladatott Pesten, febr. 5. 10 ó. p. d. e.

Érkezett: febr. 5. 10 ó. 55 p. d. e.

Tegnapelőtt ministertanács tar-tatott a horvátügyben; Lónyai elfo-gadta az ellenzék összes kívánságait; az ellenzékiek azon kívánata, hogy az ösz-szes állami hivatalok reájok bizassa-nak, nem teljesítettett, miért az ellen-zék tisztán személyes okból megállá-podásaitól elállott. Mi fog történni, még nem lehet tudni.

A királyi udvar e hó 15-én jön le Budára.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 5-én.

— Gr. Andrássy miniszter, mint vádló. Nem érdektelen esküdtészeki tárgyalás lesz e hó 15-én. A vádló a volt miniszterelnök, jelenleg közös külügyminiszter, gr. Andrássy Gyula, kit Kozma Sándor főállamügyész fog képviselni. Vádlott: Popovics Iván, a „Zastava” szerkesz-tője. A vád tárgyat egy czikk képezi, melyben Andrássyt s vele a magyar kormányt vádolják a szerb fejedelem meggyilkoltatásának oko-zójául.

— A képviselőház e hó 2-kán végle-gesen is megszavazta a lapunkban is közölt állam költségvetést az 1872-dik évre.

— Kassai Vidor, egy hallguk, megvál-lik színházunktól. Nem tudjuk, hogy min szen-vedett hajótörést a szerződési alkudozás; de ugy hisszük, az összes közönség nevében beszélhetünk, midőn kérjük az intendans és művezető urakat hogy ne engedjék elveszni ezt a kitűnő művé-szi erőt, ki állandóan ki bírta a közönség osz-tatlan tetszését eredeti alakításainak sokolda-luságával vivni.

— Ceresa Lajos, operánk derék teno-ristája, megvállik színházunktól, miután Fehér-vári lerótta irányában kötelezettségét. Most már igazán kíváncsiak vagyunk mi fog történni operánkkal, ha Fehérvári a tenorista helyét pótolni nem tudja vagy nem akarja.

— Északi fény. Tegnap gyönyörű észa-ki fényben gyönyörködtünk, mely biborral ká-rpítozta az égboltozat majdnem három negyedét. A szép természeti tünemény több óra hosszant

ló adatok rendesen kétfélék: vagy történelmi tényeket elbeszélő irott munkák, vagy ugyne-vezett emlékek — monumentumok, — azaz kéz-zelfogható, szemmel látható tárgyak, a melyek egy bizonyos korból nagyobb vagy kisebb ép-ségben megmaradva, pusztá lételekkel tanus-kodnak ama kor egyes tényeiről vagy körül-ményeiről. Nem akarok itt arra kiterjeszkedni, hogy mily zavarba ejthetik a búvart ez adatok, ha, a mint sokszor történik, egymásnak ellent mondanak; csupán az irott munkákról leszek bátor egy pár megjegyzést tenni.

Nem is említve, hogy a történelmi té-nyek sorozata sokkal, de nagyon sokkal ko-rábban kezdődött, mint a hogy az emberek fel-találták az írás mesterségét, még azt is tekin-tetbe kell venni, hogy mikor tudtak már írni, mégis még nagyon sokáig tartott, a mig e mesterséget történelmi tények egykor feljegy-zésére kezdték használni, és miután ez is meg-történt, többnyire csak az ugyszólván világra ható, nagyszerű és feltűnő eseményeket jegyez-ték fel. Ám azért a kevésbé feltűnő tények se mentek feledésbe; ezekről, valamint az írás feltalálását megelőzőt eseményekről, élt az egy-koru emberek és legközelebbi utódaik szájában a szóbeli hagyomány, a mely élő szóval való elbeszélés útján szállván ivadékról ivadéokra és korról korra sokféle körülmény behatása követ-keztében lassan-lassan sajátos módon elvál-tozott. Egyfelől emlékezetbeli botlások által hézagok keletkeztek, az elbeszélte események kapcsolatos láncolatában, ugy, hogy az, a mi eredetileg egy eseménysor folytonos elbeszélése volt, lassanként elszakadozott egyes adomákra, a melyeknek látszólag egymáshoz nem volt semmi köze. Másfelől a művelődés folytonos haladása lassanként képtelenné tette a ké-

tartott. Hogy e véres látványból háborút jósol-hatunk annyi bizonyos — de hogy kiivel: ez még az időntől Lerdése. Talán a Kol. nénikével.

— Bécsi hírek szerint ott a himlő jár-vány még folyvást uralkodik, s mit sem vesz-tett még erejéből.

(s.) Színház. Szombaton Medgyasszai Ilka assz. vendég fellépteül ismét a „Pajkos diá-kok” s emellett „Choufleuri ur otthon lesz” került színre. Frinke szerepében a vendég nem találta magát annyira helyén, hogy netaláni eredetiségével tapsviharra bírta volna a közön-séget. A kik szeretik az összehasonlításokat: előnyös, meg nem - előnyös párhuzamot von-hattak a t. vendég és versenytársai közt; an-nyi azonban bizonyos, hogy jobb alakjai is van-nak. A „Choufleuri ur otthon lesz”-ben Szilá-gyi, Gerecsné és Zajongi igen összevágó előa-dást kerekítették, miben legtöbbet segített Kas-sai Petermannja, kit legelőli kell vala említe-nünk. Valóban olyan Petermann meg olya-Geier, a milyent ez este Kassai bemutatott, ritkítja pártját, s ezáltal is mindenkit megerő-sített a meggyőződésében, hogy Kassai társu-latunk egyik legöntudatosb művésze, a szó való értelmében.

— A bélyegtörvény szerint április 1-jétől kezdve csak kincstárilag bélyegzett vál-tók használhatók. A helybeli kisegítő-péztár-egylet azonban kezdet óta ugy van szervezve, hogy tagjainak az egylettől magától kiállított és az illető tagtól elfogadott váltó mellett köl-csönöz. E váltók egy szelvény-könyvből azon sorban vágatnak ki, a mint a kölcsönök foly-nak, a nélkül, hogy előre tudni lehetne: mek-kora lesz a kölcsön, tehát a megfelelő bélyeg-illeték? Ezen kívül a váltók az egylet vízje-gyével és ismertető jeleivel vannak ellátva, s mindez azon oknál fogva, hogy az ellenőrzés pontosabb, a visszaélés ugyszólván lehetetlen le-gyen. Az egyletre nézve ennél is lényegesebb, hogy e szelvények tartalmazzák az elfogadók és jótállók aláírását, a melynél fogva a szelvé-nyek az egyesületnél oly bizonyítékokat képez-nek, a melyeket teljességgel nem nélkülözhet. Az egylet ennek következtében folyamodást in-tézet a helybeli pénzügyigazgatósághoz, kér-vén, hogy e formalitás alól fölmentessék, mert annak — tetemes kára nélkül — eleget nem tehet, az államnak pedig más célja nem ihet, csak az, hogy a bélyegilletéket bekapja, mi az eddigi eljárás szerint a legbiztosabban ellen-őrizhető. Csakugyan: a törvény nem az ipar és kereskedelem nehezítésére, hanem elősegíté-sére való.

(S.) Színházunknál a szerződések alá-írására hétfőig van kitűzve a határidő. Mint halluk, már eddig is többen írták alá az in-tendatura által küldött szerződéseket; az itt levő színészek nagyobb része valószínűleg meg-marad.

— Némethi Irma a „Reform” szerint ápril elején kezdi meg működését színházunk-nál; ugyancsak e lap értesülése szerint Gyón-gyúsiné Mátrai Laura asszony e hó végén Ko-lozsvárt fogna fellépni egy-két vendégszerep-ben s a jövő évre K. Jászai Mari asszony he-

sőbbi embereket arra, hogy a mit hagyomány útján a legrégebb korból hallottak, a maga valósága szerint tökéletesen megérthessék és felfoghassák; ennek az lett a következtése, hogy sok hiteltlent találtak benne, a mit aztán a magok felfogásához képest olyanná módosítot-tak, a mi szerintök hihetőbb volt. Végre két nevezetes tényező működött közre az egyszerű hagyományok oly dolgokkal való megtoldására és felezifirázására, a melyek eredetileg nem vol-tak benne; egyik a nemzeti büszkeség, a mely szerette a saját faj eredetét a képzelhető leg-korábbi őskorba felvinni, és különös dicsőséget látott abban, hogy keletkezésére mindenféle rendkívüli, csodás és természet feletti esemé-nyek és erők működtek közre; a másik a val-lás, melynek hirdetői, a magok elvei helyes voltának, valamint annak a bebizonyítására, hogy kirekesztőleg csakis ők hirdetik a valódi isteni igazságot, a hagyományokat ugy tudták előadni és értelmezni, hogy éppen an-nak kellett belőlök következnie, a mit ők akar-tak következtetni, a mi rájuk nézve annál kön-nyebb volt, minthogy az ő-korban éppen ugy, mint nagybárá még ma is, tökéletesen elzárt osztályokat, kasztokat, vagy legalább az érdek-egységre alapított és szorosan körülírt szabá-lyok által öszetartott testületeket alkottak, melyek az állásokhoz kötött tekintély, a több-nyire theocratiai államforma, és a hivatásokkal járó mód és alkalom emeltyüivel magokat tu-domány és evvel együtt a történelmi éppen azért szentekké aratott hagyományok egyedüli őreivé, kirekesztő birtokosaivá tették.

(Folyt. köv.)

lyébe ismét szerződöttnek. Az utóbbit alig hiszszük, mivel ez nem szerepökre.

— Gyergyó-Szt-Miklós az ujoncok összeírása az „E” szerint érdekes leleplezésre adott alkalmat. A városi jegyzőnél valaki jelentést tesz, hogy egy bizonyos hadköteles fiatal még soha sem volt kiírva és hogy az illető nincs is megkeresztelve. A fiatal ember előszó-littatván kijelenti, hogy a dologról mitsem tud. A szülők szintén kérdőre vonatván, erősítik, hogy fiok meg van keresztelve. A megindított vizsgálatból kiderült hogy a fiatal ember 1849-ben ép akkor vitetett a bába által keresztelőre, midőn az akkori plébános boldogult Mészáros Antal, a szabadságharc égő pillanatában kardot kötve a baba védelmére lelkesített hiveinek élére állott, és ezért a keresztelést más időre halasztá. A szülők — úgy látszik — a bába által azon véleményben voltak megerősítve, hogy a gyermek meg van keresztelve; azonban az ellenkező kiderülvén, a jobb időkre halasztott keresztelés a napokban lőn végrehajtvá.

A „fővárosi kör” alakítását gr. Teleki Sándor elnökle alatt kimondák s most az aláírás iveret köröztetik.

— Garne, ki 1866-ban a porosz-olasz szövetség megkötésénél közvetítő szerepet vitt, a francia porosz háború kitörésekor pedig olasz hadügyért volt megőrült s január 26-án meghalt, 47 éves korában.

— Garibaldit felhívást adott ki demok-rata congressusra, melyen fontos társadalmi kérdéseket fognak tárgyalni.

— A szt. pétervári tüzérségi muzeum-ban millióra menő lopás történt, s a Szt.-András, a Newsky és fehérsas rendek brilliánt insigniát ismeretlen tettesek mind elvitték.

— Egy templom egy elfogadásért. Az olasz kormány kijelentette, hogy a San-Vital bazilikát kisajátítja azon egyszerű okból: mivel a szt. atya Mihály nagyherceget kihallgatáson elfogadta kegyeskedett.

— Az olasz kormány a levelezési lapokat életbe fogja léptetni.

— Thiers csak a napokban tekintette meg először a „commune” véres keze által szét-dult párisi palotáját.

— Nyolczadik közlemény a k. monostori m. kir. gazd. tanintézetnél felállítandó önkéntes tűzoltó egylet részére történt adakozásokról: a t. „Kolozsvári Kör” ivén összegyűlt: Dr. Haller Károly ur 2 ft, Dr. Csiki Victor ur 2 ft, Szathmári Elek ur 2 ft, Tauber főhadnagy ur 1 ft, Bartha János ur 1 ft, Dr. Brenesán Sándor ur 2 ft, Mina János ur 2 ft, Tamási Antal ur 2 ft, Krisik Sándor ur 1 ft, Dr. Weiss József ur 1 ft, Weiss Mór ur 1 ft, Szász Gerő ur 1 ft, Kiss Samuel ur 1 ft, Hajós János ur 2 ft, Vélits Lajos ur 2 ft, Dr. Fischer Lajos ur 2 ft, Duha Imre ur 5 ft, összesen 30 ft. Ns Décs városa 10 ft. Fogadják a nemes adakozók öszinte köszönetünk nyilvánítását. K. Monostoron 1872. Február 3-án Kodolányi Antal, Gamauf Vilmos.

— A dévai (Hunyadmegye) állami tanító-képződében, a tavaszi tanképesítő vizsgák folyó 1872. év mártius 19- és következő napjain fognak megtartatni. Miről az ezen szigorlatra lépni kívánó tanító-jelölteket azon figyelemzetéssel értesitem, hogy keresztelvével, eddigi foglalkozásuk, végzett tanulmányaikról és erkölcsi magokviseléséről szóló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványokat ez iránt hozam legkésőbb márt. hó 5-ig, annyiaval inkább küldjék be, mert későbbi jelentkezők a fennálló szabályoknál fogva nem bocsáthatnak föl a vizsgákra. Ezen képezdénél a vizsgák román-nyelven is folytetnek. Déván, 1872. jan. 30-án. Szeremley Lajos, tanfelügyelő.

— A szini-képezde növendékei szerdán a budai várszínházban nagy közönség előtt tartották második előadásukat.

— Gr. Lónyai Menyhért miniszterelnök bája, e hó 7-én lesz Budán.

— A Kisfaludi társaság február 1-én tartott ülésében Baksai Sándort a „Pharsalia” akadémiai pályadíjat nyert fordítóját beltagnak, kultagnak Sajous Edét választotta.

— A „Két pisztoly” telkén Pesten három palota épül. Az országuttra néző homlokzatot gr. Gyürki Albert, a muzeum-utcai részt Tisza Lajos, a József-utcai részt pedig Rónay képviselő építteti fel.

— Bedekovics horvát bán lemondásáról újra hírek kezdenek szárnyalni; utódjául a nemzeti-párt vezérei gr. Nugent Arthur ajánlják bánaak.

— A művészekházában Bécsben Gysis legújabb festménye vonja magára a műbarátok érdeklődését. A fiatal festő a müncheni iskola egyik legtehetségesebb képviselője s műve „Napoleon elfogatását” ábrázolja.

— Carnevalia. Ki hitte volna! a Kolozsvári Nénike is tűzbe tud jöni. A Keleté az érdem, hogy a hihetetlen valósággá tette. Erre büszkék is vagyunk. Huszonhatodik számunkban felhasználtuk a kínálkozó alkalmat s párhuzamba tettük az ellenzékeskedő Nénikét és az ellenzéki követjelöltet kifigurázó M. Polgárt s a néni most delatorságról vádol ben-

nünket. Hogy a Kelet nem tartja hibának azt, ha egy Deák-párti lap más véleményen van, mint egyik-másik miniszter: azt elégszer megmutatta, p. o. a törvényhatóságok közigazg. költségeinek, és legújában a polgármesteri hatáskör körvonalozásának kérdésében. Nem a delatio kedvéért constátálta tehát a Közlöny ellenzékeskedését, mert akkor azt is földalta volna, a mit ő maga is nem egyszer nyíltan és leplezetlenül megtett. A különbség a Kelet és Közlöny közt csak az, hogy míg a Kelet büszkélkedik vele, hogy nyíltan ellenző nézetet mer nyilvánítani, eshetőleg miniszterrel szemben is: a Közlöny megijed, ha oppositionalis álláspontját nevének nevezik. A Pesti Napló, Reform s — ha szabad a kicsinyeket a nagyokhoz hasonlítani — a Kelet nem egyszer vall más elvet, mint valamelyik miniszter s ezt ki is mondja öszintén; a Közlöny úgy látszik csak suttogásban szeretne — szokatlanul — férfias hangot hallatni. Bocsánat, hogy rá mutattunk a tényre. Ha tudtuk volna, hogy egészen álarcz mögött akar maradni, még bizony nem emlegettük volna, mert senkinek tudva kárt okozni nem szeretünk. Legalább úgy látszik, — a válasz szenvedélyességéből — hogy csakugyan kárt okoztunk neki, a mit öszintén sajnálunk, mert a kevésből keveset is elvéve, még kevesebb marad. — Sándor János urnak — ki a fulminans cikket aláírja — eddigi publicistai és honi működése után ítélve — eszünk ágában sem volt azt hiúni, hogy ő ne tudna ellenzékeskedni, csak azon csodálkozunk, hogy ezt nem akarja nyíltan is bevallani s isten tudja miféle haszonlesést lát abban, ha „Carnevaliát” írunk róla. Lám a Kelet meg éppen provócálja, hogy nevének nevezessék a gyermek, mert semmi más pártfogásra nem szorult, csak a mit cikkeit szereznek neki. Így fogván föl a dolgot, serumi szükségünk nincs arra, mivel a néni vádol, hogy fordítunk. Egész terjedelmükben nem idézhettük — már csak lapunk érdekében sem — a Közlöny cikkeit, de, hogy a Közlöny ellenzékeskedett, azt még ő sem tagadhatja, s éppen az volt az említésre méltó rendkívüliség, hogy — bárcsak álca mögött — bátor szót mert kockáztatni a mameluk. Mert a Közlöny legjobban tudhatja, hogy a Kelet sohasem keletkezett volna, ha ő élehetetlen mameluk nem lett volna, de bármily nagyra tartsa S. J. ur a Kelet hatását — azt ugyan ne higgye róla, hogy egy oly pártot, mint a Deák-párt, meg birna szakítani, — ha ugyan nem azt érti a szakadás alatt, hogy elszakasztók tőle az előfizetőket, a mi neki fájhat ugyan igen nagyon, de a mi, soh’ se féltse, meg nem bukattja a miniszteriumot. — Igéri, hogy az önálló meggyőződés és bátor szabadszó feje-verést fogja velünk érezetni. Tegye az istenért, legalább elálmósodás nélkül fogjuk lapját végig olvashatni, a mi mégis hivatászerű kötelességünk. Azt sem tagadjuk, hogy van ben-nünk haszonvágy s ezért óhajtuk, vajha Polu-cinello minél többet írjon ama lapba, a szakadás, javunkra, annál nagyobb leend.

— A sétatér s a tűzoltó-egylet javára folyó hó 3-án rendezett tánczvigalma közönsége kevés, de igen diszes és válogatott volt. A nők úgy látszik, a fényűzés okozta nagy kiadásokat az idén megsokalták s e miatt vagy otthon maradnak, vagy a karzatokba, és ablakokban foglalnak helyet, hol egyszerűbb öltözetben jelenhetvén meg, a mulatság kevesebbe kerül. A férfiak úgy a kedélyes mulatság, mint a játékos czél iránt közönségséget tanusítottak, annyira, hogy a tánczosok hiánya majdnem érezhetővé vált. A tánczterem ritka csinnal volt feldisztat, mi a fáradságtalan buzgalmu Popini Nándornak kizárólagos érdeme. A terem egyik oldalán ugyanis két kitömött tűzoltó, s a tűzoltói jelvények voltak kirkakra, közepén gr. Széchenyi Ödön arcképével. A másik felén virágok s egy öntözővel ellátott kertész pompázott jelképezve a sétatér. A tánczkörök megannyi szép női koszorút képeztek. Füzértáncz nem volt, mert ennek költségeit a rendezőség a játékos czélra kívánta megtakarítani. A mulatság reggel 5 óráig tartott, s Tauffer Ferencz, a bárendező bizottság elnökeinek kedélyes arca, a deficitet egy percze sem árulta el.

— A „Kolozsvári kör” tánczvigalma f. hó 10-én a Redoutte-ban egyike leend a farsang legfényesebb és leglátogatottabb báljainak. Mint örvendetes jelenséget említhetjük meg, hogy ezen mindig kitűnően sikerült bál iránt nem csak városunkban, hanem a vidéken is sok helyt nagyban érdeklődnek. A meghívók már mind szétküldtek, kik azonban az ismert rossz kihordás folytán, meghívót nem kaptak, s arra igényt tartanak, a „Kör” helyiségében jelenkezni szíveskedjenek.

— Hg. Bismarck a szövetséggyűlés elé törvényjavaslatot terjesztte a strasburgi egyetem felállításáról s e czélra az elszász országos pénztárból 200.000 tallért kíván fordíttatni az idénre.

— Brüsseli távirat szerint Langrand grófot hamis csód miatt esküdtszék elé állítják.

— Davison Bagumil, a megtébozódott híres színész, három évi szenvedés után Drezdában elhunyt.

— Maros-Vásárhelyt hamis tizkrajezárosok keringenek, melyek készítésének gyanuja miatt egy Pataki nevű eszmadialeányt már be is fogtak. E jámbor atyafi csakugyan okosan tesz vala, ha megtartja a latin közmondást: ne sutor ultra crepidam, mond a Sz. H.

— Értésítés. A városi polgári iskolában a jelen tanévi téli közvizsgálatok e hét folytán fognak megtartatni; és pedig ily renddel: Szerdán, febr. 7-én, d. e. 9—12, valamint d. u. 3—5 óráig lesz az I-ső osztály közvizsgálat, az éneket kivéve, minden tantárgyból. Csütörtökön, febr. 8-án, d. e. 8—12 óráig a II-ik osztálynak, az éneket kivéve, minden tantárgyból; délután 3—4-ik ének mind a 3 osztálynak. Pénteken, febr. 9-én d. e. 8—12 óráig a III-ik osztálynak, az éneket kivéve, minden tantárgyból. Szombaton, febr. 10-én, d. e. 10 órakor lesz az érdeksorozat felolvasása. Mindezek az intézeti helyiségben (külső-tordautca, „Bogdánffy-bástya”) fognak megtörténni. Midőn ezekről az illető t. szüléket, valamint a nevelésügy minden barátját tisztelettel értesitem, egyszersmind kérem, szíveskedjenek a vizsgákon minél számosabbban megjelenni. Kolozsvárt, 1872. febr. 5-én Váradi Károly igazgató-tanár.

A közönség köréből*)

Válasz Buda Imre, Várpatiki és Tóth László urnaknak.

Fehérvíz, jan. 29.

(Vége.)

Mondja, hogy jobboldaliak előtt semmi sem szent — még a becsület szó sem, ha czéljaik, érdekeik kivételében — az bármi csekély akadályt gördítene. Tudja meg cikksíró, hogy azt megítélni kapacitásán és illetékességén jóval felül áll, — de mivel már talán öntudatlanul is vakságában azt elmondta — ezennel a magam és pártom nevében visszautasítom; azért is először, mert azon Buda ur mondja azt, kinek a 60-as évek elején — midőn a haza alkotmánya végveszélyben volt — érzékeny keblemen jajdult fel — sőt az octoberi diploma alapján — a czélzott tíz frt napibér és a Benediktienél magasztosabb honatyáskodás végett — hirlapilag működött a szebeni országgyűlés és reichsrathi bemenetelre. — Visszautasítom másodsor — mert mondja azon Buda ur, kinek polgári bece — az általános megyei és társadalmi közvélemény előtt — a null tok fölé emelkedni még nem birt. Csak közelebbről is meggyalázó bántalmazásokat — lovagiassága szemlémében — egy pár forinttal együtt teljes önérzéssel dugván zsebre.

Valóban Buda ur — midőn a pártok erkölcsiségéről ítélt — saját személyében az utókornak követésre méltó példányt mutathat fel!

Nem akarom a közönséget, ily érdemes egyéniséggel hosszason foglalkoztatni. Végül újra is csak azt jegyzem meg, hogy Buda urat az érintett cikkezésre nem annyira a közügyek iránti buzgalom — mint egy bosszuvágy ösztö-nözte — a nagyban tervelt, de hajótörést szenvedett ábrándokért.

Az a vélemény aligha téved, mely szerint fájdalmaira jótékony befolyással lett volna a szolgabírói kenet — et hinc illae lacrimae tristes !!

Az álca alatti Várpatiki urnak a „M. Polgár” idej 3-ik számában felhozott azon állítását, hogy Szilvási kijelöltetésére — határozottan készebb voltam a kijelölő bizottságból visszalépni — mint sem őt elfogadni — merő kohlománynak nyilvántom. Én a fenneb-bieket soha se — de igen is mondtam azt, hogy a törvény a kijelölést a bizottságra bízta — s ha annak munkálatához s minden hivatali kijelöléshez akárkinek szabad hozzáadni valója lehetne még, — az esetben kész vagyok inkább visszalépni. — Ez pedig nem a Szilvási elfogadása ellenében, hanem — az alispánaságot követő kijelölésekre nézve — a törvény és a rend támogatására volt irányozva.

Hogy a felmerült vitatkozások folyama alatt, legérdekesebb volt Makrai urnak, az országgyűlési pártok álláspontjáról nekem tett magyarázata — azt valóban mindnyáján nagyon érdekesnek is találtuk — mert oly élénk színekkel volt ecsetelve, hogy Makrai ur tulerében — a magyarázat bunkós oldalát is bemutatta, s a szőnyegen volt tárgy, t. i. Szilvási jelöltetéséhez, úgy viszonylott, mint a „jó napot hugam”-hoz a „zsákot mosok uram!”

Vége Toth László ur is téved a „M. Polgár” 7—10-iki számaiban azon személyemet érdeklő észrevétellel, hogy a novemberi közgyűlésben, saját indítványomra létrejött azon határozat ellen, mely szerint a választások

*) A közérdeklő főlészálásoknak szánt a rova alatti közleményekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a Szerk.

előtt még a régi alapon a hivatalnokok meg-számoltatására egy közgyűlés tartassék, — a mlts. főispán urnak, az elmellőzés mellett fel-hozott érveit, kielégítőnek találva elfogadtam

Én e tárgyban — az okokat nem hozom fel — sem pro sem contra egy szóval sem nyilatkoztam, — s így Toth László urat figyel-mében — bizonyosan újra egy Zágoni zavar-ta meg.

Bágya Károly.

KÖZGAZDASÁG

Kimutatás. A Szamosújvári kisegítő pénztáregylet 1871-ik évi üzlet eredménye

Bevétel:

1. Mult évről átjött pénztár ma-radék	f. 4708.12
2. 85 uj tagtól bekebelezési díjban	102. 20
3. Ugyan azoktól részvény díjban	425. --
4. Az összes tagoktól havi díjban	60205.38
5. Váltó befizetésben	289520. --
6. Ezek után 6% kamatban	4858.51.
7. Feldíjban (Provisio)	1621.47
8. Váltó papir díjban	38.20
9. Bélyegdíjban	179.25.

Összesen: f. 361658.13

Kiadás:

1. Váltók mellett kölcsön	f. 321170. --
2. Szolgadíjban	48. --
3. Királyi adóban	15. 5
4. Honvéd alapnak segélyezés	20. --
5. Az igazgató választmánynak	1128. --
6. Tartalék alapnak	282. 82
7. Házbér, világítás, fűtés	128. 8
8. Irodai kellékekre	15. 1.
9. Bélyegekre	179. 7
10. A tagoknak 78552 ft 24 kr tőke után 6% kamatban	3823.35
11. A tartalék alapnak 796 ft 8 ar után 6% kamatban	43.20
12. Betét visszafizetésben	34693.66

Összesen: f. 361546.24

Egyeztetés:

A Bevétel összege lévén 361658 ft 13 kr ebből levonva a kiadás összegét 361546 ft 24 kr marad pénztár készlet az

1872. évre: 111 ft 89 xr

az az egyszáz tizenegy forint, nyolczvan kilencz krajczár o. ért.

Mérleg:

1. 362. tagnak összes beté-telért	f. 78552.24
2. Ennek 6% kamatjában	3823.35
3. Tartalék alapnak tőkében	796. 8
4. Ennek 6% kamatjában	43.20
5. Az alapszabályok 26. § folytán a jelen évi számadás szerint a tartalék alapnak	477.40
6. Ugyanazon szabály szerint az igazg. választmánynak	1909.62

Összesen: f. 85601.89

Követelési állapot:

1. A tagoktól váltó mellett kölcsönben	f. 85490. --
2. Pénztári készlet	111.89

Összesen: ft. 85601.89

az az nyolczvanötezer hatszáz egy frt. nyolczvan kilencz krajczár oszt.rért.

Szamosújvart, December 31. 1871

Bartalis Miklós m. p. Nyegrutz Kristof m. p. könyvvezető pénztárnok

Voith Miklós. igazgató

A gy.-fejevári piac árai január 27. 1 ausz. mérő Búza 5 ft 95 kr., elegybúza 4 ft 82 k. rozs 3 ft 80 kr. kukorica — ft — kr. Zab 2 ft 20 kr. pityóka 2 ft — kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsír 60 kr. Egy kupa borsó 30 kr., len-cse, iczéje 26kr. paszuly, iczéje 14kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahus 20. Egy mázsa széna 1 frt 90 kr. Egy öl tüzi-fa kemény 15 ft — kr. Mezei napi munkabér — kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 5-én 5³/₄ Metalliques 100 fr 62.85. Kamat —. —. 5³/₄ Nemzeti kölcsön 100 frt. 72.30. 1860. Kölcsön 106. —. Bankrészvény 865. Hitelintézeti részvények 348. frt. 348.50. London 11 ft. st 113.10. f. 20 kr. Ezüst 111.75. Cs. kir. arany 5.38. Napoleonor 8.99 —

Urbéri kötvények: Magyarországi 80.25. Temesi 78. —. Erdélyi 735. Horváthországi 78.50

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

Fogorvos Perl Bécsből.

Lakik „Nemzeti Szálloda” 6-ik sz. Szegények-nek 9, 10 ora közt ingyen.

*) E rovat alatt közlöttekért csupán a sajátja tó-ság irányában vállal felelősséget a szerk.

